

Kraków, 6 sierpnia 2024 r.

Dotyczy: zmiana ustawy o Polskiej Akademii Nauk

Dr hab. Maciej Gdula

Podsekretarz Stanu

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

ul. Wspólna 1/3

00-529 Warszawa

Szanowny Panie Ministrze,

Komitet Nauk Fizjologicznych i Farmakologicznych PAN (KNFiF) wyraża zdecydowany protest przeciwko zaproponowanym zmianom w art. 35 projektu Ustawy o Polskiej Akademii Nauk udostępnionym w dniu 17.07.2024 roku na internetowej stronie Rządowego Centrum Legislacyjnego (link: <https://legislacja.rcl.gov.pl/docs/2/12387404/13071246/13071247/dokument675828.pdf>). W tym projekcie art. 35 ustawy ma następujące brzmienie: „W skład komitetu naukowego wchodzi członkowie krajowi i członkowie akademii młodych uczonych (...) oraz osoby wybrane przez instytucje przedstawicielskie środowiska szkolnictwa wyższego i nauki, o których mowa w art. 329 ust. 1 pkt 1, 2, i 6 tej ustawy.” Do tych ostatnich zalicza się Radę Główną Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Konferencję Rektorów Akademickich Szkół Polskich i Krajową Reprezentację Doktorantów.

Zaproponowana zmiana w art. 35 budzi głębokie zaniepokojenie, ponieważ podważa demokratyczne podstawy sprawnie funkcjonującego od 70 lat systemu wyborów do komitetów. Wybór do Komitetu Naukowego Polskiej Akademii Nauk zawsze był i jest traktowany jako wyraz uznania i szczególnej pozycji w środowisku naukowym. Komitety stanowią reprezentację poszczególnych środowisk naukowych, wyłonioną w trakcie powszechnych i demokratycznych wyborów. Przykładowo, w ostatnich wyborach wzięło udział w głosowaniu blisko 10 tys. samodzielnych pracowników nauki. Tylko taki system wyborczy gwarantuje, że w skład komitetów będą wchodzić osoby cieszące się w środowisku naukowym nieskazitelną opinią i wysokimi osiągnięciami naukowymi.

Uważamy, że wszelkie próby uznaniowego wprowadzania osób w skład komitetów z pominięciem obowiązującego regulaminu wyborów są wysoce szkodliwe i mogą sprowadzić komitety do poziomu pozbawionych prestiżu, dysfunkcyjnych gremiów. Natomiast zgadzamy się z projektodawcą, że wprowadzenie w skład komitetu przedstawiciela młodych uczonych jest celowe, lecz i w tym przypadku osoba taka powinna być wybrana w powszechnych i demokratycznych wyborach.

Podsumowując nasze stanowisko uważamy, że obecny system wyborczy komitetów PAN, oparty na demokratycznych wyborach, zapewnia szeroką reprezentatywność i legitymizację. Proponowane zmiany zagrażają tym fundamentom, co budzi zaniepokojenie środowiska naukowego. Komitety PAN, będące wyrazem uznania dla najwybitniejszych naukowców, gwarantują wysoką jakość i prestiż naukowy. Wprowadzenie uznaniowych nominacji mogłoby obniżyć standardy i reputację tych ciał, negatywnie wpływając na polską naukę. Transparentny system wyborczy minimalizuje ryzyko uznaniowości i zapewnia sprawne funkcjonowanie komitetów. Proponowane zmiany mogą prowadzić do wprowadzania osób bez odpowiednich kwalifikacji, zagrażając funkcjonalności i prestiżowi komitetów PAN.

Z wyrazami szacunku,

Prezydium Komitetu Nauk Fizjologicznych i Farmakologicznych PAN

Prof. dr hab. n. med. Władysław Lasoń

Prof. dr hab. n. med. Barbara Malinowska

Prof. dr hab. n. med. Waldemar A. Turski

Prof. dr hab. n. med. Tomasz Kocki

Prof. dr hab. n. med. Dagmara Mirowska-Guzel

Prof. dr hab. n. med. Katarzyna Starowicz-Bubak